

Diversiteitscongres 'Op naar de top'

Advocatuur heeft nieuwe leiders nodig

'Heb je nog iemand voor ons? Een beetje een leuke vent, 35 jaar, vijf dagen werken, geen gezeur?' Het is de standaardvraag die Christ'I Dullaert, oprichter en directeur van het uitzendbureau van advocaten en notarissen Le Tableau, regelmatig wordt gesteld. Nee, is haar antwoord stevast: die is er niet. 'De moderne jurist wil meer baas zijn over de eigen agenda.'

Jolanda aan de Stegge

Zij en vele anderen spraken tijdens het congres *Op naar de top, over diversiteit en carrière in de advocatuur en het notariaat*. Vooral HR-functionarissen (m/v) van grote en middelgrote kantoren waren massaal naar Slot Zeist getrokken voor de sprekers en workshops. Weinig opwekkende statistie-

D. Kuijpers (van Mc Kinsey) aan het woord op het congres.

foto: s Truus van Gooig

ken rolden over het scherm. Bij de tien grootste advocatenkantoren werken gemiddeld 41 procent vrouwen, terwijl in de top slechts 12,3 procent vrouwen zitten. Buiten de Randstad liggen die aantallen nog beduidend lager.

Al lang bestaande culturele opvattingen over vrouwen, vrouwelijkheid en moederschap zijn daar volgens deskundigen debet aan. Ondertussen laten talloze nationale en internationale studies zien dat breed samengestelde

teams – mits goed begeleid – betere prestaties leveren.

'Hoe voorkomen we dat de positie van vrouwen in de advocatuur over twintig jaar nog zo is?' Die vraag was de reden voor Monique van de Griendt, oprichter en directeur van training-, coachings- en adviesbureau Dialogue BV, om het congres te organiseren.

Haar bedrijf enquêteerde de 26 grote advocaten- en notariskantoren die in 2007 de diversiteitsverklaring van de Orde ondertekenden.

Daarmee gaven zij expliciet aan werk te zullen maken van diversiteit. Twee jaar later blijkt echter dat de zeventien responderende kantoren nauwelijks tijd en geld uittrekken voor diversiteit; van concreet beleid is amper sprake.

Er wordt veel geroepen, maar weinig gedaan, concludeerde Wanda van Kerkvoorden, van SOLV advocaten, die de uitslag presenteerde. 'Vrouwelijke advocaten en nieuwe Nederlanders verdwijnen via de achterdeur, want die staat wagenwijd open. Getalenteerde mensen met een ander profiel dan dat van de corpsbal verlaten de advocatuur. Daar moeten wij veel kritischer naar kijken. Waarom vertrekken die mensen? Het krijgen van een kind wordt tijdens exitgesprekken als smoes opgegeven om de advocatuur te verlaten. Vraag zo iemand eens eerlijk: hoe hadden wij jou hier kunnen houden? Blijf kritische vragen stellen: hoezo moet je voor je veertigste partner zijn? Want daarmee sluit je vrouwen buiten die juist in die periode kinderen krijgen. Gun mensen met een flexibel

Diversiteitsenquête

Van de 26 kantoren die in 2007 de diversiteitsverklaring van de Orde ondertekenden, reageerden er 17 op de enquête van Dialogue BV. Daarnaast werden er drie diepte-interviews gehouden. Uit de verzamelde gegevens blijkt dat:

- op 14 kantoren de verhouding man/vrouw niet is veranderd sinds 2007;
- bij 1 kantoor meerdere vrouwen zijn vertrokken;
- alle 17 kantoren inzicht hebben in de man/vrouwverhouding;
- 7 kantoren de aantallen alloctonen niet bijhouden;
- 14 kantoren inzicht hebben in de uitstroom van vrouwen;
- 1 kantoor met alle verlaters een exitgesprek voert;
- 7 kantoren geen concreet diversiteitsbeleid hebben ontwikkeld;
- 10 kantoren zeggen dat er concreet diversiteitsbeleid is ontwikkeld. Hiervan geeft 1 kantoor aan dat daarvan nog niets is uitgevoerd en 1 kantoor moet de doelstellingen nog nader concretiseren;
- 15 kantoren zeggen geen problemen te ondervinden met het krijgen van draagvlak voor het ondernemen van diversiteitsactiviteiten. Hiervan meldt 1 kantoor dat het onderwerp niet wordt gedragen door de partners en vindt 1 kantoor dat het veel tijd kost;
- 11 kantoren zeggen dat er sinds de ondertekening in 2007 concrete acties zijn ondernomen op het gebied van diversiteit;
- medewerkers zeggen van de diversiteitsacties niet veel te merken.

Binnenkort worden alle resultaten van de enquête gepubliceerd op www.dialoguecc.nl.

carrièrepad meer tijd. De partner die een dag per week voor de kinderen zorgt, dat is het hedendaagse rolmodel.'

Gebrek aan flexibiliteit

De economische noodzaak medewerkers te boeien en te binden wordt steeds groter. Recent internationaal onderzoek van McKinsey & Company laat zien dat Europa vanwege de vergrijzing in 2035 kampt met een talentkloof van 24 miljoen mensen. Meer participatie van vrouwen zou die kloof kunnen dichten tot een tekort van drie miljoen. Volgens Nederlandse arbeidsmarktprognoses is er al binnen vijf jaar een tekort aan 8500 advocaten. Want terwijl de vraag naar juridische dienstverlening toeneemt, verlaten vrouwelijke en allochtone juristen massaal de advocatuur en overweegt een op de vier juristen voor

zichzelf te beginnen. Hun primaire redenen: gebrek aan flexibiliteit van werkgevers, politieke steekspelletjes op kantoor en beroerd kantoormanagement.

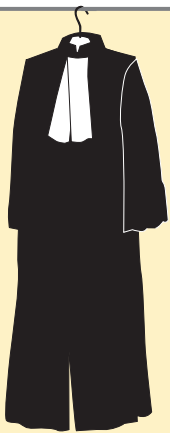
Het steeds nijpender tekort aan juristen wijt Dul-laert aan de kantoren zelf. 'Er hoeft helemaal geen arbeidsmarktprobleem te zijn', stelt zij. 'Wanneer mensen zeggen dat ze flexibel willen werken, betekent dat vaak niet dat ze minder uren willen maken. Wel willen ze hun eigen agenda meer kunnen bepalen. Misschien verlaten ze in verband met de kinderen wel om vijf uur het kantoor, maar loggen ze om acht uur weer in. Kantoren die creatief omspringen met de behoeften van hun medewerkers zullen het redden. Met flexibele arrangementen trek je talent naar je toe. Zorg er dus voor dat je een aantrekkelijk kan-

toor bent.' Zij baseert zich op de honderden gesprekken die ze voerde met kandidaat-notarissen en advocaten die zich bij haar meldden voor tijdelijk werk.

Dat diversiteitsbeleid niet een door HR gedreven issue moet zijn, maar gedragen moet worden door de top, was al langer duidelijk. Die moet er budget voor uittrekken,

doelen stellen en er mensen op afrekenen. Anders is er uitsluitend sprake van *window dressing*. Het congres maakte glashelder dat er nieuwe leiders nodig zijn in advocatuur en notariaat: diplomatieke organisatoren (m/v) die soepel kunnen omgaan met culturele diversiteit.

Vervolgde advocaten

Stichting Advocaten voor Advocaten

Onderzoeksmissie naar Filippijnen

Opnieuw zendt de Stichting Advocaten voor Advocaten (L4L) een onderzoeksmissie van advocaten en rechters naar de Filippijnen, van 3 tot 12 november a.s., om te onderzoeken waarom het geweld tegen hun Filippijnse collega's voortduurt. De missie is een vervolg op de onderzoeksmissie van juni 2006. Sinds 2001 zijn 22 advocaten vermoord, terwijl er vrijwel niemand voor de moorden is

veroordeeld. Ondanks sterke aanwijzingen dat Filippijnse militairen de daders waren, bleven effectieve regeringsmaatregelen uit. In april 2008 claimde de Filippijnse regering voor de VN Mensenrechtencommissie dat haar aanpak van de buitengerechtigde moorden succesvol was en de hoogste prioriteit genoot. Hoewel het aantal moorden recentelijk is afgenomen zijn Filippijnse ad-

vocaten en rechters hun leven niet zeker. Begin dit jaar werd rechter Roberto Navidad op klaarlichte dag neergeschoten; hij is de vijftiende rechter die volgens het Filippijnse Hoogge-rechtshof is gedood. Een van de bedreigde advocaten waar de missieleden hun aandacht op richtten, de vakbondsadvocaat Saladero, werd vlak voor de komst van de missie gearresteerd. De politie toonde hem in zijn kantoor een arrestatiebevel voor meervoudige moord en poging tot moord die hij in 2006 gepleegd zou hebben. Deze advocaat Saladero behandelt bijna 700 arbeidsrechtzaken. Tevens is hij voorzitter van de PLACE (Pro Labour Legal Assistant Center) en columnist van een weekblad. Saladero is een van de vele advocaten die nog steeds worden bedreigd en lastiggevallen en met wie de

missieleden contact zochten. De onderzoeksmissie heeft tot doel de status van de in 2006 onderzochte zaken te verifiëren en nieuwe bedreigingen te onderzoeken. Ook neemt de onderzoeksmissie de effectiviteit van de maatregelen onder de loep die de Filippijnse regering stelt te hebben genomen. Advocaten zonder Grenzen neemt eveneens deel aan de missie, die verder actief wordt ondersteund door de Nederlandse, Vlaamse, Filippijnse en Amsterdamse Orde van Advocaten, de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak en de Stichting Rechters voor Rechters.

• Voor informatie over de Stichting Advocaten voor Advocaten of de situatie in de Filippijnen: Adrie van de Streek, e-mail info@advocatenvooradvocaten.nl, of bezoek de website. www.stichtingadvocatenvooradvocaten.nl. Rekeningnummers: ABN 489.938.655; Postbank 433.83.27 (Amsterdam).